

SÉNAT DE BELGIQUE

BELGISCHE SENAAAT

SÉANCE DU 3 MARS 1938.

VERGADERING VAN 3 MAART 1938.

Rapport de la Commission de la Santé Publique chargée d'examiner la Proposition de Loi modifiant la loi du 5 septembre 1919 instituant l'Œuvre Nationale de l'Enfance.

(Voir le n° 131 du Sénat, session de 1936-1937.)

Verslag uit naam van de Commissie van Volksgezondheid belast met het onderzoek van het Wetsvoorstel tot wijziging van de wet van 5 September 1919 houdende instelling van het Nationaal Werk voor Kinderwelzijn.

(Zie n° 131 van den Senaat, zitting 1936-1937.)

Présents : M. VAN CAUWENBERGH, président; Mlle BAERS; MM. BOSSUYT, BOURGUIGNON, CATTEAU, CLAESSENS, DE GRUNNE, DEWALS, GRAVEZ, JAUNIAUX, JOACHIM, LABOULLE, PHOLIEN, RENARD, RUTTEN, SMETS, VANDERGRAESEN, Mme SPAAK, MM. VANDERPOORTEN, VAN EYNDONCK et MOULIN, rapporteur.

MESDAMES, MESSIEURS,

Il ne saurait être question de sous-évaluer les appréciables services rendus au pays par l'Œuvre Nationale de l'Enfance (O. N. E.), et au seuil de ce rapport il nous plaît de le redire une fois de plus.

Il n'empêche que le champ d'action qui reste inexploré est encore très vaste et que les circonstances actuelles nous mettent dans l'obligation de l'étudier.

Le but poursuivi par la proposition de loi qui nous est soumise est de promouvoir le développement de l'O. N. E. dans tous les domaines.

Pour y aboutir plus aisément, on estime qu'il y a lieu de la débarrasser de toutes emprises de caractère politique, confessionnel ou philosophique.

C'est à cela surtout que tend la proposition qui a été soumise aux délibérations de votre Commission.

* * *

MEVROUWEN, MIJNE HEEREN,

Er kangeen sprake zijn van de groote diensten te onderschatten die het Nationaal Werk voor Kinderwelzijn (N. W. K.) aan het land heeft bewezen en, bij den aanhef van dit verslag, is het ons een genoegen dit te herhalen.

Dat belet niet dat een zeer ruim arbeidsveld nog braak ligt en dat de tegenwoordige omstandigheden ons verplichten het te onderzoeken.

Het ons voorgelegde wetsvoorstel heeft voor doel de uitbreiding van het N. W. K. op elk gebied te bevorderen.

Om daarin gemakkelijker te slagen, acht men dat het moet worden ontdaan van elke politieke, godsdienstige of wijsgeerige inmenging.

Dit is vooral de strekking van het voorstel aan uw Commissie voorgelegd.

* * *

L'O. N. E. a été définitivement instituée par la loi du 5 septembre 1919.

En fait, elle constitue une œuvre autonome subsidiée annuellement par le Trésor public dans la limite des crédits portés au budget.

La mission de l'O.N.E. est définie par l'article 2 de la loi précitée en ces termes :

« L'O.N.E. a pour attributions d'encourager et de développer la protection de l'enfance, et notamment :

de favoriser la diffusion et l'application des règles et des méthodes scientifiques de l'hygiène des enfants, soit dans les familles soit dans les institutions publiques ou privées d'éducation, d'assistance et de protection;

» d'encourager et de soutenir par l'allocation de subsides ou autrement les œuvres relatives à l'hygiène des enfants;

» d'exercer un contrôle administratif et médical sur les œuvres protégées. »

La proposition de loi qui nous est soumise ne suggère nullement de restreindre l'action de l'œuvre. Elle tend, au contraire, à élargir la mission de l'O.N.E. telle qu'elle est définie ci-dessus. Et c'est en cela d'abord qu'elle mérite l'attention.

En effet, dans les développements de la proposition, on peut lire ce qui suit :

« Devons-nous beaucoup insister sur la vie lamentable d'un nombre considérable d'hommes et de femmes, chômeurs ou travailleurs médiocrement salariés qui se débattent aujourd'hui contre les plus graves complications matérielles. Existences difficiles, précaires, faites de privations et de renoncement. Ces êtres là, où trouveraient-ils les ressources pour préserver leurs enfants contre les maladies, com-

Het N.W.K. werd definitief opgericht bij de wet van 5 September 1919.

Feitelijk is het een zelfstandig werk dat elk jaar van de Schatkist toelagen ontvangt binnen de grenzen der op de begroting uitgetrokken kredieten.

Het doel van het N.W.K. is omschreven als volgt in artikel 2 van bedoelde wet :

« Het N.W.K. heeft tot taak de kinderbescherming aan te moedigen en te ontwikkelen, inzonderheid :

» de verspreiding en de toepassing te bevorderen van de voorschriften en wetenschappelijke methodes van kinderhygiëne, hetzij in de huisgezinnen, hetzij in de openbare of private instellingen voor opvoeding, bijstand en bescherming;

» de werken, welke zich met kinderhygiëne bezighouden, aan te moedigen en met toelagen of op een andere wijze te ondersteunen;

» bestuurlijk en geneeskundig toezicht te houden op de beschermde werken. »

Het ons voorgelegde wetsontwerp beoogt volstrekt geen beperking van de bedrijvigheid van het werk. Het wil integendeel de taak van het N.W.K., zooals zij hierboven omschreven staat, verruimen. En derhalve verdient het eerst en vooral de aandacht.

Inderdaad, in de toelichting van het voorstel kan men lezen wat volgt :

« Moeten wij veel nadruk leggen op het ellendig leven van een groot aantal mannen en vrouwen, werklozen of karig bezoldigde arbeiders, die thans worstelen tegen de ergste stoffelijke verwikkelingen ? Moeilijk en onzeker bestaan, aaneenschakeling van ontbering en zelfverloochening. Waar zouden deze personen de middelen vinden om hun kinderen te behoeden tegen de ziekten, hoe zouden zij dezelve

ment auraient-ils les moyens de les guérir, une fois que les soins préventifs se seraient avérés insuffisants ?

» A l'Etat d'intervenir — intervenir rapidement et énergiquement.

» Pourquoi fermer les yeux ? Dans chaque commune de Belgique, il y a un nombre important d'enfants en âge d'être écoliers et souffrant de dénutrition. Ils constituent, dans leur ensemble, un véritable déchet social : ici, ils appartiennent à des familles nombreuses, à des parents alcooliques, tuberculeux, syphilitiques; là encore, leur mère est veuve ou fille-mère. Ces petits devraient être ménagés, suralimentés. Une fois sur les bancs de l'école, insuffisamment nourris, quel sera le profit de leçons dont ils n'ont pas la force physique de tirer tout enseignement ?

» Et puisqu'il reste vrai qu'il est plus sage de prévenir que de guérir, nous préconisons les mesures suivantes :

» a) multiplication des consultations natales et prénatales;

» b) organisation rationnelle des cantines dans tout le pays;

» c) développement des colonies scolaires. »

Nous ne croyons pas qu'il soit utile d'ajouter le moindre commentaire à ces explications si caractéristiques, voire si douloureuses. Tous ceux qui se préoccupent de la santé publique sont convaincus de l'efficacité des mesures proposées ci-dessus.

L'article 4 de la loi du 5 septembre 1919 traite du Conseil Supérieur des Œuvres de l'Enfance, qui a pour mission :

1° de diriger et administrer l'O.N.E.;

2° de donner son avis sur toutes les questions qui lui sont soumises par le Gouvernement relativement à la protection de l'enfance.

Le Conseil Supérieur est composé de

kunnen genezen eens dat de preventieve zorgen ontoereikend mochten gebleken zijn ?

» Aan den Staat behoort het in te grijpen, vlug en krachtig.

» Waarom de oogen sluiten ? In iedere gemeente van België zijn er een groot aantal schoolplichtige kinderen en die aan ondervoeding lijden. Globaal beschouwd, zijn zij echte sociale wrakken : hier behooren zij tot groote gezinnen, tot drankzuchtige, aan tering- of syphilislijdende ouders; daar nog is hun moeder een weduwe of een ongehuwde. Deze kleinen zouden dienen verpleegd en overvoed. Eens dat zij, ontoereikend gevoed, op de schoolbanken zitten, welk nut zullen zij trekken uit de lessen, daar zij niet over de noodige lichamelijke kracht beschikken om er al het onderwijs uit te halen ?

» En vermits het waar blijft dat het geraadzamer is te voorkomen dan te genezen, stellen wij de volgende maatregelen voor :

» a) Vermenigvuldiging der consultaties vóór en na de geboorte;

» b) Rationeele inrichting der cantines over heel het land;

» c) Uitbreiding der schoolkolonies. »

Wij achten het overbodig het minste commentaar aan deze kenschetsende en zelfs pijnlijke verklaringen toe te voegen. Al degenen die bekommerd zijn om de volksgezondheid zijn overtuigd van de doelmatigheid der voorgestelde maatregelen.

Artikel 4 der wet van 5 September 1919 handelt over den Hoogen Raad van de Werken voor Kinderwelzijn die voor taak heeft :

1° Het N.W.K. te besturen en te beheeren;

2° Zijn advies uit te brengen over al de vraagstukken die hem door de Regeering betreffende de kinderscherming worden onderworpen.

De Hooge Raad bestaat uit ten

40 membres au plus nommés pour cinq ans et dont le mandat est renouvelable à l'expiration de ce délai.

Pour la première fois les membres sont nommés par le Roi, dans la suite le Conseil se renouvelle par cooptation. La désignation des nouveaux membres se fait dans le mois précédant l'expiration des mandats.

Oserait-on affirmer que ce système de recrutement est parfait ?

Nous ne le pensons pas. Le moyen le plus rationnel serait de faire admettre au Conseil Supérieur de l'O. N. E. ceux qui s'occupent d'une façon particulière de la santé publique et, en ordre principal, les dirigeants des mutualités.

D'autre part, étant donné qu'il est hautement désirable que la plus stricte neutralité règne au Conseil, il y aurait lieu de dire que la représentation proportionnelle devra être de règle stricte.

Il conviendrait aussi de limiter le nombre des mandats et un roulement devrait exister dans le renouvellement de ceux-ci. Ce serait un moyen efficace de rejeter définitivement des membres qui, sans raisons sérieuses, ne se sont pas occupés activement de la mission leur confiée.

Il est proposé également de dire que seraient considérés comme démissionnaires les membres qui, sans motifs plausibles auraient manqué au quart des séances du Conseil. Nous proposons donc l'adoption de l'article 4 tel qu'il nous est soumis.

Nous arrivons aux modifications proposées à l'article 8.

L'honorable auteur de la proposition nous donne les arguments suivants auxquels tout être soucieux de la bonne marche de l'œuvre, et partant de l'avenir de la race humaine, doit souscrire sans réserve :

« Il est indispensable que les œuvres de l'enfance soient d'une neutralité

minste 40 leden voor vijf jaar benoemd en wier mandaat, na het verstrijken van dezen termijn, kan vernieuwd worden.

Voor de eerste maal worden de leden door den Koning benoemd, vervolgens wordt de raad bij cooptatie vernieuwd. De aanduiding van de nieuwe leden geschiedt binnen de maand die aan het vervallen van de mandaten voorafgaat.

Zou men durven beweren dat deze wijze van aanwerving volmaakt is ?

Wij meenen het niet. Het meest redelijke middel ware in den Hoogen Raad van het N.W.K. diegenen te doen opnemen die zich voornamelijk met volksgezondheid bezighouden en hoofdzakelijk de bestuurders van mutualiteiten.

Aangezien het bovendien hoogst wenschelijk is dat in den Raad de grootste onzijdigheid zou heerschen, past het te bepalen dat de evenredige vertegenwoordiging de volstrekte regel moet zijn.

Het past ook het aantal mandaten te beperken en deze laatste bij beurtwisseling te vernieuwen. Dit ware een doelmatig middel om voorgoed de leden te weren die zonder ernstige redenen zich niet met ijver van de hun toevertrouwde opdracht hebben gekwet.

Men stelt ook voor te zeggen dat als ontslagnemer zouden worden beschouwd de leden die, zonder geldige reden, op een vierde van de vergaderingen van den raad afwezig waren. Wij stellen dus de goedkeuring van artikel 4 voor, zooals het ons wordt voorgesteld.

Nu een woord over de wijzigingen van artikel 8.

De indiener van het voorstel doet de volgende argumenten gelden waaraan eenieder begaan met den goeden gang van het werk en dus met de toekomst van het menschenras niet ongevoelig mag blijven :

« Het is onontbeerlijk dat de werken voor kinderwelzijn volstrekt neutraal

absolue. Cette question doit retenir toute notre attention. Que se passe-t-il actuellement et comment remédier à une situation critiquable ?

» Interprétant l'article 8, l'Œuvre Nationale de l'Enfance se croit dans l'obligation d'agréer dans une même commune toutes les consultations de nourrissons qui sollicitent son concours, sans tenir compte des véritables nécessités locales.

» D'où le résultat paradoxal suivant : On voit s'ouvrir dans une même commune, parfois à quelques mètres de distance, des consultations de nourrissons. Elles sont concurrentes. Bien plus, si elles rivalisent de soins, elles offrent aussi des avantages matériels qu'elles peuvent accorder comme de véritables appâts pour recruter et s'attacher une clientèle.

» Ne nous a-t-on pas signalé que, dans une commune de moins de 2,500 habitants, il existe trois de ces consultations ? La lutte entre œuvres rivales prend chaque jour un caractère plus âpre.

» Les mères sont quasiment achetées et celles qui se refusent à affirmer leur sympathie pour tel ou tel organisme politique ou confessionnel sont écartées des œuvres.

» La lutte s'organise autour du berceau de l'enfant. Elle est menée par des personnes jouant un rôle politique actif et leur activité se trouve ainsi conditionnée par la politique ou la religion. »

C'est là une chose profondément regrettable et douloureuse.

Pour remédier à la situation que nous venons de signaler, il est proposé de modifier l'article 8 en conséquence.

L'article 8 a donné lieu, au sein de la Commission, à un examen qui fut repris au cours de plusieurs séances. Différents membres ont déclaré qu'ils ne pouvaient admettre les dispositions de cet article parce qu'en fait son adoption équivaldrait à renier tout ce qui a été fait dans le passé par

zijn. Dit vraagstuk moet onze volle aandacht gaande maken. Wat gebeurt er thans en hoe kan deze voor kritiek vatbare toestand verholpen worden ?

» Bij toepassing van artikel 8, meent het Nationaal Werk voor Kinderwelzijn verplicht te zijn, in een zelfde gemeente, alle consultatie-inrichtingen voor zuigelingen, die het vragen, aan te nemen, zonder rekening te houden met de ware plaatselijke behoeften.

» Vandaar de paradoxale uitslag : In een zelfde gemeenten ziet men, soms op eenige meter afstand van elkander, consultatie-inrichtingen tot stand komen. Zij doen elkaar mededinging aan. Meer nog : indien zij wedijveren in zorgen, bieden zij ook stoffelijke voordeelen die zij kunnen verleen als waar lokmiddel om een klienteel te winnen en te behouden.

» Men wees ons op het geval van een gemeente met minder dan 2,500 inwoners, waar drie consultatie-inrichtingen bestaan. De strijd onder mededingende werken wordt elken dag vinniger.

» De moeders worden zoo goed als uitgekocht en zij die weigeren hun sympathie te betoonen voor een of andere politieke of godsdienstige inrichting, worden uit de werken geweerd.

» Er wordt een strijd ingezet rondom de wieg van het kind, gevoerd door personen, die een werkzame politieke rol spelen, en aldus hangt hun werkzaamheid af van de politiek of van den godsdienst. »

Dit is een hoogst betreurenswaardige en pijnlijke zaak.

Om den toestand te verhelpen waarop wij wezen, wordt voorgesteld artikel 8 in dien zin te wijzigen.

Artikel 8 gaf aanleiding, in den schoot der Commissie, tot een onderzoek dat herhaaldelijk werd hervat. Verschillende leden hebben verklaard dat zij met de bepalingen van dit artikel geen vrede konden hebben omdat feitelijk zijn aanvaarding zou neerkomen op de verloochening van alles

l'O.N.E. Les mêmes membres ont affirmé qu'il ne pouvait être rien reproché à l'O.N.E. et que, par conséquent, il n'y avait pas lieu de modifier les principes qui sont à la base de l'œuvre.

Plusieurs réunions ayant eu lieu entre des membres de votre Commission et des délégués de l'O.N.E., un membre a déclaré par la suite qu'il s'abstiendrait au vote parce que les engagements pris par les délégués de l'O.N.E. sont de nature à lui donner satisfaction momentanément. (Voir en annexe les réponses données par le Comité National de l'O.N.E. à différentes questions posées par un membre de votre Commission.)

D'autres membres ont insisté sur le fait que la combinaison ministérielle actuelle avait été élaborée en stipulant que le statu-quo serait maintenu en ce qui concerne les œuvres existantes.

Par contre, plusieurs membres sont intervenus en sens contraire. La loi qui régit l'O.N.E. doit être révisée afin de pouvoir mieux atteindre le but proposé. Les arguments employés sont surtout ceux développés par l'auteur de la proposition.

Au vote sur l'article 8, celui-ci est adopté par 9 voix contre 8 et une abstention.

La modification envisagée à l'article 9 permettrait d'étendre l'organisation des consultations médicales pour enfants débiles de 3 à 14 ans.

Nous croyons que c'est là un désir assez légitime de la part de tous. Surtout après une période de privations dues à la crise économique que nous venons de traverser, il importe de permettre à l'O.N.E. d'étendre son action aux adolescents si on ne veut pas qu'ils aillent demain rejoindre ceux qui sont incapables de se relever socialement.

wat vroeger door het N.W.K. werd verricht. Dezelfde leden hebben bevestigd dat niets aan het N.W.K. kon worden ten laste gelegd en dat derhalve de beginselen die aan het werk ten grondslag liggen niet dienen te worden gewijzigd.

Daar verschillende vergaderingen plaats hadden tusschen leden uwer Commissie en afgevaardigden van het N.W.K. heeft een lid daarna verklaard dat het zich bij de stemming zou onthouden omdat de verbintenissen aangegaan door de afgevaardigden van het N.W.K. hem voor het oogeblik voldoening kunnen schenken. (Zie in de bijlage, de antwoorden door het Nationaal Comité van het N.W.K. gegeven op verschillende vragen door een lid uwer Commissie gesteld.)

Andere leden legden nadruk op het feit dat bij de tegenwoordige samenstelling van het kabinet bedongen werd dat ten aanzien van de bestaande werken het *status quo* zou worden behouden.

Verschillende leden daarentegen hebben in tegenovergestelden zin aangedrongen. De wet op het N.W.K. moet worden herzien om beter het beoogde doel te bereiken. De aangevoerde argumenten zijn vooral die welke de indieners van het voorstel deden gelden.

Artikel 8 wordt goedgekeurd met 9 tegen 8 stemmen en 1 onthouding.

De wijziging voorgesteld bij artikel 9 zou toelaten de inrichting van geneeskundige consultaties voor zwakke kinderen van 3 tot 14 jaar uit te breiden.

Wij meenen dat het vanwege allen een tamelijk rechtmatige wensch is. Vooral na een tijdperk van ontberingen tengevolge van de economische crisis die wij hebben doorgemaakt, moet het N.W.K. in de mogelijkheid worden gesteld zijn actie tot de aankomende jeugd uit te breiden, zoo men niet wil dat zij morgen de gelederen gaan aanvullen van degenen die zich niet meer sociaal kunnen opwerken.

La rédaction d'un texte nouveau à substituer à l'article 10 permettrait à l'O.N.E. de parer à la défaillance des communes qui n'auraient rien entrepris après un an, au point de vue de la protection de l'enfance.

Des membres ont émis des craintes au sujet de l'adoption de semblables dispositions qui, somme toute, imposent des obligations au pouvoir communal. Il ne faut pas empiéter sur l'autonomie des communes. A quoi d'autres membres ont répondu qu'il ne s'agissait que d'une charge minime résultant uniquement de la mise à la disposition de l'O.N.E. d'un local approprié, l'article 11 faisant supporter l'entière des charges de fonctionnement par l'Etat.

En adoptant la proposition de loi telle qu'elle vous est présentée, un grand pas fait en faveur de la protection de l'enfance et, à coup sûr, une loi de ce genre permettra de donner à l'O.N.E. les moyens d'assumer dans des conditions équitables et plus généreuses le rôle exigé par la plus douloureuse nécessité.

Assurer la plus absolue neutralité aux œuvres de l'enfance, limiter à l'objet essentiel l'emploi des fonds destinés à la protection de la santé des enfants, sont des devoirs de prévoyance sociale et de moralité auxquels on ne peut se soustraire.

Nous formulons le vœu de voir le Sénat faire siens les votes favorables de la Commission.

Le présent rapport a été adopté par 10 voix contre 9.

On trouvera, annexée au présent rapport, une note rédigée par Mlle Baers, au nom de la minorité.

Le Président,

J. VAN CAUWENBERGH.

Le Rapporteur,

A. MOULIN.

Een nieuwe tekst ter vervanging van artikel 10 zou het N.W.K. in de mogelijkheid stellen de tekortkoming te verhelpen van de gemeenten die na een jaar niets hebben ondernomen voor de kinderbescherming.

Leden gaven uiting aan vrees in verband met het aannemen van dergelijke bepalingen die feitelijk aan de gemeenteverhuden verplichtingen opleggen. Men moet geen inbreuk maken op de zelfstandigheid der gemeenten. Daarop hebben andere leden geantwoord dat het slechts een lichte last gold doordat ter beschikking van het N.W.K. een geschikt lokaal werd gesteld, vermits artikel 11 al de werkingskosten door den Staat doet dragen.

Met het wetsvoorstel goed te keuren zooals het U wordt voorgelegd, zal een groote stap gedaan zijn ten voordeele van de kinderbescherming en een dergelijke wet zal beslist het N.W.K. in de mogelijkheid stellen in billijke en mildere voorwaarden de rol te vervullen die de pijnlijkste noodzakelijkheid vergt.

De meest volstreckte onzijdigheid in de werken voor kindervelzijn te waarborgen, tot zijn uitsluitend doel de benutting te beperken van het geld bestemd voor de bescherming van gezondheid der kinderen zijn plichten van sociale voorzorg en van zedelijkheid waaraan men zich niet mag onttrekken.

Wij drukken den wensch uit dat de Senaat de gunstige stemming van de Commissie moge bekrachtigen.

Dit verslag werd met 10 tegen 9 stemmen goedgekeurd.

In de bijlage werd een nota opgenomen opgesteld, uit naam van de minderheid, door Mej. Baers.

De Voorzitter,

J. VAN CAUWENBERG.

De Verslaggever,

A. MOULIN.

Nota van de minderheid.

De Commissie van Volksgezondheid heeft het verslag van den heer Moulin, over het voorstel van Mevr. Spaak, houdende wijziging van de wet van 5 September 1919 tot inrichting van het Nationaal Werk voor Kinderwelzijn, gehoord.

Het verslag werd aangenomen met 10 tegen 9 stemmen.

De groote minderheid van de Commissie heeft gevraagd een nota bij het verslag te voegen, die haar zienswijze nauwkeurig zou weergeven.

Het is deze zienswijze, die we de eer hebben voor te brengen.

In de Toelichting door dewelke Mevr. Spaak haar voorstel, houdende wijziging van de wet van 5 September 1919 tot oprichting van het Nationaal Werk voor Kinderwelzijn rechtvaardigt, dringt ze aan op het belang van een snelle en doelmatige uitbreiding van de kinderbescherming in ons land, op de verplichting van de Openbare Machten de noodige middelen te dien einde te verschaffen en op de noodzakelijkheid bij het aanwenden van de toelagen een maximum doelmatigheid te bekomen.

* * *

De aangegeven redenen zijn deze die heel onze familiale politiek, en onze wetgeving voor moeder- en kinderbescherming rechtvaardigen.

Zij doen de noodzakelijkheid uitschijnen van een Werk voor Kinderwelzijn, dat het doel beoogt, door artikel 2 van de wet van 5 September 1919 aan het Nationaal Werk voor Kinderwelzijn opgelegd.

ART. 2. — « Hat Nationaal Werk heeft tot taak, de kinderbescherming aan te moedigen en te ontwikkelen, inzonderheid :

» de verspreiding en de toepassing te bevorderen van de voorschriften

Note de la minorité.

La Commission de la Santé publique a entendu le rapport de M. Moulin sur la proposition de Mme Spaak, portant modification de la loi du 5 septembre 1919 instituant l'Œuvre Nationale de l'Enfance.

Par 10 voix contre 9, ce rapport fut adopté.

La forte minorité de la Commission a demandé à joindre au rapport une note précisant son point de vue sur la matière en discussion.

C'est ce point de vue que nous avons l'honneur de faire valoir ci-dessous.

Dans les développements par lesquels Mme Spaak justifie sa proposition tendant à la modification de la loi du 5 septembre 1919, instituant l'O.N.E., elle insiste sur l'urgence de la protection infantile dans notre pays, sur l'obligation qu'ont les pouvoirs publics de lui octroyer les moyens pour y aboutir et sur la nécessité d'assurer aux subsides leur maximum d'efficacité.

* * *

Les motifs invoqués sont ceux qui justifient toute notre politique d'assistance familiale, maternelle et infantile.

Ils ne font que confirmer la nécessité d'une œuvre de l'enfance, poursuivant le but que l'article 2 de la loi du 5 septembre 1919 assigne à l'O.N.E.

ART. 2. — « L'Œuvre Nationale a pour attribution d'encourager et de développer la protection de l'enfance, et notamment :

» de favoriser la diffusion et l'application des règles et des méthodes

en wetenschappelijke methoden van kinderhygiëne, hetzij in de huisgezinnen, hetzij in de openbare of private instellingen voor opvoeding, bijstand en bescherming;

» de werken, welke zich met kinderhygiëne bezighouden, aan te moedigen en met toelagen of op een andere wijze te ondersteunen.

» bestuurlijk en geneeskundig toezicht te houden op de beschermende werken. »

Geen enkel argument in de Toelichting van Mevr. Spaak bewijst :

a) dat het huidig wettelijk statuut van het N.W.K. de, in ons land vereischte en de door de wet van 1919 beoogde bescherming van moeder en kind onmogelijk maakt;

b) dat het voorgestelde wettelijk statuut beter dan het huidige aangepast is aan het nagestreefde doel.

Geen woord over de doelmatigheid of de ondoelmatigheid van het N.W.K. in zijn huidigen wettelijken vorm.

Dit schijnt nochtans het eenige criterium te zijn voor de beoordeeling van de degelijkheid der huidige wettelijke maatregelen of van de noodzakelijkheid eener hervorming.

Trachten we dit zeer belangrijk punt nauwkeurig te onderzoeken.

De activiteit van het N.W.K. omvat in hoofddeorde :

De bescherming van de aanstaande moeders en van de zuigelingen bij middel van de raadplegingen voor de moeders voor- en na de bevalling en van de raadplegingen voor de kinderen van 0 tot 3 jaar;

De zorg voor zwakke kinderen, door het inrichten, het aannemen of het verstrekken van hulp aan de kolonies voor zwakke kinderen;

De bescherming van kinderen die uitbesteed worden;

De bescherming van kinderkribben en moederhuizen voor ongehuwde zwangeren.

scientifiques de l'hygiène des enfants, soit dans les familles, soit dans les institutions publiques ou privées d'éducation, d'assistance et de protection.

» d'encourager et de soutenir, par l'allocation de subsides ou autrement, les œuvres relatives à l'hygiène des enfants;

» d'exercer un contrôle administratif et médical sur les œuvres protégées. »

Les développements de Mme Spaak ne prouvent par aucun argument :

a) que le statut légal actuel de l'O.N.E. ne permet pas la protection maternelle et infantile requise dans notre pays et envisagée par la loi de 1919;

b) que le statut légal proposé est plus conforme au but poursuivi que le statut actuel.

Il est absolument muet quant à l'efficiënce ou à la non-efficiënce de l'œuvre dans sa forme légale actuelle.

Or, c'est là, semble-t-il, le seul critère à envisager pour juger de l'efficacité des mesures légales actuelles ou de la nécessité d'une réforme.

Essayons donc de préciser ce point important.

L'activité de l'O.N.E. se concentre principalement sur :

la protection des futures mères et des nourrissons par le moyen des consultations pré- et post-natales et des consultations pour enfants de 0 à 3 ans;

l'aide aux enfants débiles par l'organisation, l'agréation ou l'aide accordée aux colonies pour enfants débiles;

la protection des enfants placés en garde;

le soutien des crèches et des maisons maternelles pour filles-mères.

Alhoewel de Toelichting van het voorstel van Mevr. Spaak er niet over spreekt, zijn, in de laatste maanden, de kritieken van de partijgangers van een hervorming der wet hoofdzakelijk op de raadplegingen voor zuigelingen gericht.

Onze opmerkingen gelden dus voornamelijk de organisatie van deze werken zooals zij door het huidig wettelijk statuut geregeld is.

In de begroting 1937 van het Ministerie van Volksgezondheid is een post voorzien van 22,675,970 frank voor toelagen aan het N.W.K. waarvan ongeveer 9 miljoen bestemd waren voor de raadplegingen voor kinderen van 0 tot 3 jaar (de klassieke raadplegingen, zooals men zegt, t. t. z. raadplegingen in lokaal voor kinderen van 0 tot 3 jaar) en voor de diensten van bezoeken ten huize (wandellende raadplegingen voor kinderen van 0 tot 1 jaar).

Dank zij de toekenning dezer toelagen strekte zich de aldus verzekerde kinderbescherming einde 1936 uit over 1,145 gemeenten van het land, met een bevolking van ongeveer 6 miljoen inwoners.

De gemeenten waar de kinderbescherming niet is opgericht door het N.W.K. kunnen als volgt worden verdeeld (einde 1936) :

875 gemeenten van min dan 1,000 inwoners;

554 gemeenten van 1,000 tot 3,000 inwoners;

101 gemeenten van 3,000 tot 5,000 inwoners;

45 gemeenten van meer dan 5,000 inwoners.

'tZij dus in het totaal ongeveer 2 miljoen inwoners.

In de voorziene gemeenten doet, volgens het jaarlijksche verslag van Mei 1937, de aktiviteit van het N.W.K. zich als volgt voor :

Gedurende het dienstjaar 1937 heeft het N.W.K. 1,180 raadplegingen voor

Encore qu'on n'en trouve pas d'échos dans l'exposé des motifs de la proposition de Mme Spaak, les critiques sans cesse répétées ces derniers temps par certains partisans d'une réforme de l'O.N.E. portent, en ordre principal, sur les consultations de nourrissons.

C'est donc notamment au régime fait à ces œuvres par le statut légal actuel que nous bornons nos observations.

Au budget du Ministère de la Santé Publique de 1937 figurait un poste de 22,675,970 francs de subsides pour l'O.N.E., dont 9 millions environ étaient destinés aux consultations pour enfants de 0 à 3 ans (consultations dites classiques (c'est-à-dire consultations en local pour enfants de 0 à 3 ans) et services de visites à domicile (consultations itinérantes pour les enfants de 0 à 1 an).

La protection des enfants assurée grâce à ces subsides, s'étendait, fin 1936, à 1,145 communes du pays, comprenant près de 6 millions d'habitants.

Les communes qui n'étaient pas desservies par l'O.N.E. se répartissent comme suit, fin 1936 :

875 communes de moins de 1,000 habitants;

554 communes de 1,000 à 3,000 habitants;

101 communes de 3,000 à 5,000 habitants;

45 communes de plus de 5,000 habitants,

groupant un total d'environ 2 millions d'habitants.

Dans les communes desservies, l'activité de l'O.N.E. se présente d'après le rapport annuel de mai 1937 de la façon suivante :

Au cours de l'exercice 1936, l'O.N.E. a subsidié 1,180 consultations de nour-

zuigelingen gesubsidieerd; hunne werking strekt zich aldus uit over 680 steden en gemeenten; 88,166 kinderen van 0 tot 3 jaar waren op 31 December 1937 door deze raadplegingen beschermd.

1,700,166 werkelijke aanbiedingen werden door de aangenomen raadplegingen voor zuigelingen in den loop van het jaar aangeteekend.

Ziehier de aangegeven cijfers :

Inschrijving kinderen.	1 ^{ste} trim.	2 ^e trim.	3 ^e trim.	4 ^e trim.
<i>Enfants inscrits.</i>	1 ^{er} trim.	2 ^e trim.	3 ^e trim.	4 ^e trim.
0 tot 1 jaar — 0 à 1 an . .	42,685	42,806	43,681	42,423
1 tot 2 jaren — 1 à 2 ans . .	26,747	26,509	26,364	26,212
2 tot 3 jaren — 2 à 3 ans . .	17,068	17,578	17,926	17,735
Uitbesteed — <i>En garde</i> . .	1,725	1,727	1,771	1,796
	88,225	88,620	88,742	88,166

Aantal aanbiedingen — *Nombre de présentations :*

418,448 416,611 437,933 427,174 Totaal - *Total :* 1,700,166

» Einde 1936 hadden 140 centra van diensten van bezoeken ten huize hunne werking in 465 gemeenten.

» Deze diensten hadden, bij het einde van 't jaar 1936, 10,654 kinderen van 0 tot 1 jaar onder hunne hoede.

» De bezoeksters die dezen dienst verzekerden deden 205,185 bezoeken tijdens het jaar. »

Hieruit volgt dat, in 1936, ongeveer 99,000 kinderen van 0 tot 3 jaar de bescherming van het N.W.K., genoten waaronder 54,077 van 0 tot 1 jaar.

Dit laatste cijfer vertegenwoordigt de drie vijfden van de kinderen van 0 tot 1 jaar die door het N.W.K. moeten bereikt worden.

Inderdaad het aantal aangegeven leefbare geboorten is voor 't jaar 1935 : 127,405. De kindersterfte in het eerste jaar voor de leefbare geboren kinderen is, voor hetzelfde jaar, 9,839.

rissons, étendant leur action à 680 villes et communes. 88,166 enfants de 0 à 3 ans étaient surveillés par elles à la date du 31 décembre 1936.

1,700,166 présentations effectives ont été enregistrées au cours de l'année, par les consultations de nourrissons agréées.

Voici le détail des chiffres cités :

« A la fin 1936, 140 centres de visites à domicile étendaient leur activité à 465 communes.

» Ces services surveillaient, en fin d'année 1936, 10,654 enfants de 0 à 1 an.

» Les visiteuses qui accomplissent ce service ont effectué 205,185 visites pendant l'année. »

Il en résulte que, en 1936, environ 99,000 enfants de 0 à 3 ans ont bénéficié de la protection de l'O.N.E., dont 54,077 de 0 à 1 an.

Ce dernier nombre représente les trois cinquièmes des enfants de 0 à 1 an à atteindre par l'O.N.E.

En effet, le nombre de naissances viables s'établit, pour l'année 1935, à 127,405 enfants. La mortalité infantile pendant la première année d'âge pour les enfants nés viables est, pour la même année, de 9,839.

Hetgeen dus het aantal te verzorgen kinderen van 0 tot 1 jaar op 117,566 brengt.

Indien men nu van deze 127,405 of 117,566 afrekent het aantal kinderen die geboren worden uit sociale middens welke zich niet tot de raadplegingen richten voor de bescherming van hun kinderen, dan mogen we besluiten dat 90 à 100,000 kinderen geroepen zijn om de bescherming van het Nationaal Werk te kunnen genieten.

Om de bescherming van deze 100,000 kinderen van 0 tot 3 jaar te verzekeren, geeft het N.W.K. ongeveer 9 miljoen uit, 'tzij 90 frank per jaar en per kind.

Wat brengt men dan in tegen den bekomen uitslag ?

Dat het N.W.K. niet alle gemeenten en geen genoegzaam aantal kinderen bereikte.

Laat ons vooropstellen dat een groot aantal der niet voorziene gemeenten, kleine landelijke gemeenten zijn.

Een wijziging van de wet dringt zich niet op, om een systeem van kinderbescherming in deze gemeenten tot stand te brengen. Inderdaad, het N.W.K. mag, op het huidig oogenblik, zelf een raadpleging voor of een toezicht op de kinderen inrichten in deze gemeenten. (Zie art. 10 der wet en art. 86H van het reglement.)

Wij mogen zeker betreuren dat het Nationaal Werk niet in alle gemeenten doordrong, maar is er in België één enkel werk dat al deze bereikt, waarvoor het theoretisch bestemd is ?

Hoeveel rechthebbenden zijn er niet die zich de voordeelen van zekere sociale wetten niet ten nutte maken, zelfs na verschillende jaren wettelijke verplichting ?

Mogen we dan redelijkerwijze staande houden, dat het N.W.K. zijn zending niet vervult omdat het niet alle

Ce qui porte à 117,566 le nombre d'enfants de 0 à 1 an à soigner.

En défalquant de ces 127,405 ou de 117,566 le nombre d'enfants nés de milieux sociaux qui, pour la protection de leurs enfants ne s'adressent pas aux consultations de nourrissons, nous pouvons dire que 90 à 100,000 enfants sont appelés à bénéficier de la protection de l'O.N.E.

Pour la protection de ces 100,000 enfants de 0 à 3 ans, l'O.N.E. dépense environ 9 millions, soit 90 francs par an et par enfant.

Que reproche-t-on donc aux résultats acquis à ce jour ?

Que l'O.N.E. n'a pas pénétré dans toutes les communes et qu'elle n'a pas atteint un pourcentage suffisamment élevé d'enfants.

Notons d'abord qu'un nombre très élevé de communes non desservies sont de petites communes rurales.

Point n'est besoin de changer la loi pour arriver à les pourvoir d'un système de protection infantile, car l'O.N.E. peut, à l'heure actuelle, établir elle-même une consultation ou la surveillance des enfants dans ces communes (voir art. 10 de la loi et art. 86H du règlement).

Nous pouvons regretter que l'Œuvre n'ait pas pénétré dans toutes les communes, mais y a-t-il une œuvre établie en Belgique qui atteint tous ceux à qui, théoriquement, elle est destinée ?

Même après plusieurs années d'obligation légale, nombre de bénéficiaires de certaines lois sociales ne profitent guère des avantages que la loi leur octroie.

Pouvons-nous, dès lors, raisonnablement soutenir que l'O.N.E. ne remplit pas sa mission parce qu'elle n'a

kinderen bereikt, welke het theoretisch zou kunnen bereiken ?

Wij hebben trouwens vastgesteld dat alles nog te verwezenlijken is in de buitengemeenten waar men juist het grootste aantal kinderen vindt.

Dit is zeker een spijtige leemte, maar men moet toch bekennen, dat de inrichting van de kinderbescherming in de landelijke gemeenten, door het feit zelve van de fel verspreide bevolking en het leven op de hoeve, moeilijkheden biedt, die zich in de steden niet voordoen. Er waren verschillende jaren ervaring noodig om het aangepaste systeem van kinderbescherming voor de landelijke gemeenten te vinden.

Het voorstel van Mevr. Spaak stelt trouwens niets voor om in deze leemte te voorzien en zegt niet hoe men de inrichting van een beschermingssysteem in deze gemeenten zal bespoedigen.

Anderzijds zullen er altijd bemiddelde ouders zijn, die hun toevlucht niet zullen nemen tot het N.W.K. om de gezondheid van hun kind te beschermen.

Een nog al ruim verschil tusschen het globale aantal kinderen in ons land en dit door het N.W.K. bereikt zal zich dus steeds voordoen, welke dan ook het wettelijk statuut van het N.W.K. zij.

* * *

Niettegenstaande het N.W.K. niet alle gemeenten bereikt in ons land, is zijn invloed toch te waardeeren. Naar de bewering van sommige personen zou deze niet voldoende zijn bij gemis van ernstig medisch toezicht. Deze laatste is misschien, in zekere plaatsen, voor verbetering vatbaar; maar zooals blijkt uit de bekomen uitslagen, mag men deze opmerking zeker niet veralgemeenen.

Inderdaad, de kindersterfte onder de kinderen van 0 tot 1 jaar is sedert 1910 met meer dan 50 t. h. verminderd.

pas atteint tous les enfants de notre pays que, théoriquement, elle pourrait atteindre ?

Nous venons d'ailleurs de constater que c'est dans les milieux ruraux, où, précisément, il y a de nombreux enfants, que tout est à faire.

C'est là certes une lacune regrettable, mais l'on ne peut nier que l'organisation de la protection infantile dans les milieux ruraux présente, du fait de la dispersion de la population et de l'organisation de la vie à la ferme des difficultés que l'on ne connaît pas dans les milieux urbains. Il fallait l'expérience de plusieurs années pour trouver le système de protection infantile approprié à ces milieux.

D'ailleurs, la proposition de Mme Spaak ne préconise rien pour parer à cette lacune et ne dit pas comment on hâtera la création d'un système de protection dans ces communes.

D'autre part, il y aura toujours un certain nombre de parents fortunés qui n'auront pas recours à l'O.N.E. pour la protection de la santé de leurs enfants.

Une marge assez importante entre le nombre d'enfants que compte le pays et celui qu'atteint l'O.N.E. existera donc toujours, quel que soit le régime légal fait à l'O.N.E.

* * *

Malgré que l'O.N.E. n'étende pas son action à toutes les communes du pays, son influence semble appréciable. Certains prétendent qu'elle est insuffisante faute de surveillance médicale sérieuse. Peut-être cette dernière est-elle susceptible de perfectionnement dans certains endroits. Il n'y a cependant pas lieu de généraliser la critique, comme le prouvent les résultats acquis.

En effet, la mortalité infantile dans la première année d'âge a diminué d'environ 50 p. c. depuis 1910.

De heer Dr. Herman, in het laatste verslag van het Medisch Comité van het N.W.K. (1937), geeft de volgende tabel :

Verhouding van sterften der kinde- ren van min dan één jaar op 100 geboorten.		Verhouding van sterften der kinde- ren van min dan één jaar op 100 geboorten.	
1911	16.65	1926	9.74
1912	11.99	1927	9.20
1913	13.07	1928	8.74
1919	10.29	1929	10.37
1920	10.36	1930	9.28
1921	11.53	1931	8.25
1922	10.70	1932	8.74
1923	9.31	1933	8.54
1924	8.89	1934	7.59
1925	9.37	1935	7.72

De daling van het sterftcijfer is natuurlijk niet enkel toe te schrijven aan de aktiviteit van het N.W.K.

De verbetering van de levensvoorwaarden van den arbeidersstand, het meer veralgemeend onderwijs name-lijk in zake hygiëne, hebben in deze daling een grooten invloed gehad; het is echter ontegensprekelijk, zooals het blijkt uit een vergelijkende studie der statistieken betreffende de kindersterfte in de gemeenten voorzien van raadplegingen en deze zonder raadplegingen, dat de merkelijke daling van de kindersterfte, in groote mate te danken is aan de goede werking van de raadplegingen voor zuigelingen.

Het N.W.K. zegt men ons, beschikt niet over de toelagen vereischt om het nagestreefde doel te bereiken en daarom brengt het voorstel van Mevr. Spaak een wijziging aan het huidig artikel 3.

Dit artikel zegt namelijk :

« ART. 3.

» Het Nationaal Werk voor Kinderwelzijn ontvangt jaarlijks toelagen uit de Openbare Schatkist, binnen de grenzen der daartoe op de begroting uitgetrokken kredieten.

» Het toezicht op het gebruik der toelagen, door de openbare machten verleend, wordt bij koninklijk besluit geregeld.

Le docteur Herman, dans le dernier rapport du Comité médical de l'O.N.E. (1937), nous donne le tableau suivant :

Proportion des décès d'enfants de moins d'un an pour 100 naissances.		Proportion des décès d'enfants de moins d'un an pour 100 naissances.	
1911	16.65	1926	9.74
1912	11.99	1927	9.20
1913	13.07	1928	8.74
1919	10.29	1929	10.37
1920	10.36	1930	9.28
1921	11.53	1931	8.25
1922	10.70	1932	8.74
1923	9.31	1933	8.54
1924	8.89	1934	7.59
1925	9.37	1935	7.72

La diminution de la mortalité infantile n'est certes pas attribuable, uniquement à l'activité de l'O.N.E.

L'amélioration des conditions de vie des classes populaires, l'instruction plus généralisée, notamment dans le domaine de l'hygiène, y sont, pour une large part; il n'en est pas moins vrai que la chute remarquable du taux de mortalité infantile est dû, en très grande partie, à l'action des consultations de nourrissons, comme le prouve une étude comparative des statistiques de mortalité infantile des communes pourvues de consultations et de celles des communes qui n'en sont pas pourvues.

On nous dit que l'O.N.E. ne dispose pas des subsides requis pour atteindre le but qu'elle poursuit et la proposition de Mme Spaak modifie pour ce motif l'article 3 actuel.

Celui-ci porte :

« ART. 3.

» L'Œuvre Nationale de l'Enfance est subsidiée annuellement par le Trésor public, dans la liste des crédits qui seront, à cet effet, portés au budget.

» Le contrôle de l'emploi des subsides est réglé par arrêté royal.

» De regeling voor de verdeling der gelden, waarover het Nationaal Werk mocht beschikken door schenkingen, legaten, of anderzins, ten bate van consultatieinrichtingen voor zuigelingen, van de instellingen tot bescherming der kinderen in den jeugdigen leeftijd en van de schoolkantienen, zijn dezelfde voor al de instellingen van elke soort, welke binnen dezelfde gemeenten werkzaam zijn en door het Nationaal Werk zijn toegelaten.

» De lijst der toelagen, onder de verscheidene werken verdeeld wordt elk jaar in het Belgisch *Staatsblad* bekendgemaakt. »

« ART. 3 (nieuw).
(Voorstel Spaak).

» Het Nationaal Werk voor Kinderwelzijn ontvangt jaarlijks toelagen van den Staat. De noodige kredieten voor de goede werking en de uitbreiding van de door hetzelfde opgerichte, aangenomen of erkende werken, worden op de begroting uitgetrokken. »

Wij zien niet in hoe, door het nieuw artikel 3, de budgetaire toestand van het N.W.K. verbeterd wordt. Indien de Regeering en het Parlement de belangrijkheid van het te verwezenlijken werk inzien, dan mogen ze, ingevolge het huidige wettelijk statuut, voorzien in al de budgetaire noodwendigheden van het werk, op voorwaarde, wel te verstaan, dat het land over de noodige geldmiddelen beschikke

Maar daarin juist ligt gansch het probleem; welnu, het voorstel geeft geen enkel middel aan, waardoor de Openbare Machten over meerdere financiële middelen zouden kunnen beschikken. Het voorstel bepaalt er zich bij zwaardere lasten aan den Staat op te leggen dan deze voorzien bij het huidige wettelijk statuut en het doet lasten drukken op de gemeenten.

Bovendien vergt het voorstel, noodzakelijkerwijze, grootere uitgaven dan het huidige systeem.

» Les règles de répartition des fonds dont l'Œuvre Nationale disposerait par dons, legs, ou autrement, en faveur des consultations de nourrissons, des œuvres de protection de première enfance et des cantines scolaires, seront égales pour toutes les œuvres de chacune des catégories fonctionnant sur le territoire de la même localité et agréées par l'Œuvre Nationale.

» La liste des subsides répartis entre les diverses œuvres sera publiée annuellement au *Moniteur Belge*. »

« ART. 3 (nouveau).
(Proposition Spaak).

» L'Œuvre Nationale de l'Enfance est subsidiée annuellement par l'Etat. Les crédits nécessaires au bon fonctionnement et au développement des œuvres instituées, agréées ou reconnues par elle seront prévus au budget. »

Nous ne voyons pas en quoi le nouvel article 3 améliore la situation budgétaire de l'O.N.E. Si le Gouvernement et le Parlement comprennent l'importance de l'œuvre à réaliser, ils peuvent, en vertu du statut légal actuel, pourvoir à toutes les nécessités budgétaires de l'Œuvre, à condition, bien entendu, que le pays dispose des finances nécessaires.

Mais c'est là tout le problème; or, la proposition n'indique aucun moyen pour donner plus de possibilités financières aux pouvoirs publics, elle se contente d'imposer à l'Etat des charges plus lourdes que ne le prévoit le statut légal actuel et elle impose des charges aux communes.

En outre, la nouvelle proposition entraîne nécessairement des dépenses plus fortes que le système actuel.

Inderdaad :

1° Op dit oogenblik zijn de werken, namelijk de raadplegingen voor zwangere vrouwen en de raadplegingen voor zuigelingen, voor het grootste deel, werken ingericht door privaat initiatief. In deze laatste jaren vooral zijn ze tot stand gebracht door groote vrouwen-organisaties, mutualiteiten, philanthropische of liefdadige werken.

Deze werken verschaffen zelf voor een groot deel de vereischte geldmiddelen en verzekeren dikwijls in de raadplegingen, kolonies enz., kosteloze medewerking.

2° De raadplegingen afhankelijk van organisaties die het vertrouwen van de moeders van den arbeidersstand genieten worden regelmatig door deze laatste bezocht, zonder dat het noodig zij hun materiele voordeelen te geven: premies, enz. Voor enkele jaren, waren deze raadplegingen ingericht door zeer liefdadige personen, maar weinig gekend door de moeders die naar de raadplegingen kwamen. Verschillende dezer werken vervielen wanneer het N.W.K. de premies voor de aanwezigheid afschafte.

Er is geen twijfel mogelijk : de raadplegingen die geen verband houden met groote organisaties van vrouwen, geroepen om de voordeelen der raadplegingen te genieten, zullen door middel van premies de moeders moeten aantrekken.

Het voorstel van Mevr. Spaak voorziet dergelijke raadplegingen; het nieuwe regiem zal dus onvermijdelijk grootere uitgaven vergen vanwege de openbare machten.

3° Het voorstel voorziet trouwens gemeentelijke raadplegingen met onderafdeelingen waar deze noodzakelijk blijken (art. 8).

Er zullen veel onderafdeelingen moeten in 't leven geroepen worden, want de ervaring leert dat de raadplegingen slechts doelmatig zijn en de moeders aantrekken, uit de dichtbij gelegen

En effet :

1° A l'heure actuelle, les œuvres, notamment les consultations prénatales et de nourrissons sont, en majeure partie, des œuvres dues à l'initiative privée. En ces dernières années surtout, elles ont été organisées par de grands groupements féminins, des mutualités, des œuvres philanthropiques ou charitables.

Toutes ces œuvres y mettent une large part des ressources financières requises et procurent aux consultations, colonies, etc., de très nombreux concours bénévoles;

2° Les consultations rattachées à des organisations qui ont la confiance des mères de la classe populaire sont régulièrement fréquentées par elles, sans qu'il ne soit nécessaire de leur donner des avantages matériels : primes, etc. Il y a quelques années, ces consultations étaient surtout organisées par des personnes très charitables, mais peu connues des mères appelées à bénéficier des consultations, on vit périliter nombre de ces œuvres le jour où les primes d'assiduité furent supprimées par l'O.N.E.

Il n'y a pas de doute : les consultations qui n'ont aucun lien avec de grandes organisations de femmes appelées à en bénéficier devront faire de la réclame à coups de prime.

La proposition de Mme Spaak prévoit de telles consultations; le nouveau régime entraînera donc fatalement de plus fortes dépenses pour les pouvoirs publics.

3° La proposition prévoit d'ailleurs des consultations communales avec des sous-sections là où celles-ci sont nécessaires (art. 8).

Or, il faudra de nombreuses sous-sections, car l'expérience prouve à suffisance que les consultations n'agissent efficacement et n'attirent les mères, que dans un rayon très limité.

wijken. Groote afstanden staan de regelmatigte aanwezigheid op de raadplegingen in den weg.

Het nieuwe statuut zal dus noch vermenigvuldiging van de raadplegingen, noch de lasten hieraan verbonden verhinderen.

Zullen de uitgaven ten laste van de belastingplichtigen dus verminderen? Wij beweren het tegendeel.

Het nieuw artikel 3 bereikt slechts een doel: de private werken berooven van het aandeel in de giften, legaten, enz., waarop zij recht hebben onder het stelsel van de huidige wet.

* *

Men zegt ons dat, op dit oogenblik, deze raadplegingen te talrijk zijn in zekere plaatsen.

Een nauwkeurig onderzoek van de tabel der bestaande raadplegingen (einde 1936) doet uitschijnen dat daar waar verschillende raadplegingen fungeeren zij, over 't algemeen, zoodoende verdeeld zijn over de gemeenten dat zij voor de moeders die in hun onmiddellijke omgeving wonen, werkelijk aantrekkingscentra worden. Op enkele uitzonderingen na, zijn deze raadplegingen in verschillende wijken opgericht.

Om deze bevestiging, dat de menigvuldigheid het aantal aanwezigheden vermeerdert, te staven, geven we één voorbeeld tusschen de vele andere:

« In een gemeente van de provincie Luik bestond er, in 1929, één raadpleging voor zuigelingen. De gemeente telde toen 16,673 inwoners. Het werk had 291 ingeschreven kinderen met 5,951 aanbiedingen van kinderen van 0 tot 3 jaar.

» Einde 1930, kwam een tweede werk tot stand. De bevolking bedroeg toen 20,114 inwoners.

» Na twee jaren telde dit tweede werk, 136 inschrijvingen en 2,963 aanbiedingen.

Les grands déplacements sont contre-indiqués pour la régularité de la fréquentation.

Le nouveau statut n'évitera donc pas la multiplication des consultations et les charges qui en résultent.

Les dépenses à charge des contribuables en seront-elles donc réduites? Nous affirmons nettement le contraire.

L'article 3 nouveau n'atteint qu'un but: supprimer aux œuvres privées la part des dons, legs, etc. à laquelle elles ont droit sous le régime de la loi actuelle.

* *

On nous dit qu'à l'heure actuelle les consultations sont trop nombreuses en certains endroits.

Un examen attentif du tableau des consultations existantes (fin 1936) permet d'établir que là où il y a plusieurs consultations, elles s'échelonnent, en général, de façon à devenir des centres d'attraction pour les mères vivant dans leur voisinage immédiat et que, à de rares exceptions près, elles sont établies dans des quartiers différents.

A preuve de l'affirmation que la multiplication favorise le nombre de présences, nous citons l'exemple suivant, pris entre beaucoup d'autres:

« Dans une commune de la province de Liège, existait, en 1929, une Consultation de nourrissons. La commune comptait 16,673 habitants. L'œuvre enregistrait 291 inscriptions et 5,951 examens d'enfants de 0 à 3 ans.

» Fin 1930, une deuxième œuvre s'est constituée. La population était de 20,114 habitants.

» La deuxième œuvre, après deux années d'existence, comptait 136 inscriptions et 2,963 présentations.

» Einde 1932k wam er een derde werk tot stand met 96 inschrijvingen en 2,109 aanbiedingen in December.

» Einde 1935, telde dit derde werk 273 inschrijvingen en 5,381 aanbiedingen; het eerste werk: 285 ingeschreven kinderen met 7,017 aanbiedingen; het tweede werk: 155 ingeschreven kinderen met 3,248 aanbiedingen. De gemeente telde op dat oogenblik 19,849 inwoners, hetzij een totaal van 713 inschrijvingen tegen 291, toen er slechts één enkele raadpleging bestond en 15,646 aanbiedingen tegen 5,951.

De vermenigvuldiging van de raadplegingen is dus voordeelig tot het verwezenlijken van het nagestreefde doel.

Men spreekt ons dikwijls van misbruik en nl. in een gemeente van de Brusselsche omgeving; indien zulks waar blijkt, komt het er enkel op aan, dit plaatselijk misbruik te keer te gaan.

Men legt dit feit ten laste van het artikel 8, omdat dit geen perken stelt voor de aanneming der raadplegingen.

Maar is dit inderdaad wel zoo? Dit artikel zegt namelijk :

« ART. 8. — Het Nationaal Werk voor Kinderwelzijn zal, *naar de plaatselijke behoeften*, eene of meer consultatie-inrichtingen voor zuigelingen in de gemeenten toelaten. »

Waarom kan het reglement van het N.W.K. de beteekenis van dit artikel niet nader bepalen? Dit gebeurde toch voor verschillende andere punten van den tekst der wet, die noodgedwongen in geen bijzonderheden treedt.

De eenige raadpleging per gemeente met ondervertakkingen van het Werk (art. 8, 2e alinea voorstel Spaak) zal ongetwijfeld het aantal raadplegingen in 't leven roepen, vereischt voor een gemakkelijke en regelmatige aanwezigheid voor de moeders. Waarin is dan de besparing te zoeken?

» A la fin de 1932, se constituait une troisième œuvre avec 96 inscriptions et 2,109 présentations en décembre.

» En fin d'année 1935, cette troisième œuvre comptait 273 inscriptions et 5,381 présentations; la première 285 inscriptions et 7,017 présentations; la deuxième 155 inscriptions et 3,248 présentations. La commune comptait à ce moment 19,849 habitants, soit un total de 713 inscriptions contre 291 lorsqu'il n'existait qu'une seule œuvre, et 15,646 présentations contre 5,951.

La multiplication des consultations est donc favorable en vue du but à atteindre.

On nous parle très souvent d'abus et notamment dans une commune de l'agglomération bruxelloise; s'il en est ainsi, il suffit de réprimer cet abus local.

On incrimine à ce sujet l'article 8 de la loi parce qu'il ne met pas de limites à l'agrégation des consultations.

Mais en est-il bien ainsi? Cet article dit, en effet :

« ART. 8. — L'Œuvre nationale de l'Enfance agréera, dans les communes, *selon les nécessités locales*, une ou plusieurs consultations de nourrissons.

Pourquoi le règlement de l'O.N.E. ne peut-il préciser ce qu'il faut entendre par là? Il a précisé sur bien d'autres points le texte forcément général de la loi.

La consultation unique par commune avec sous-sections de l'Œuvre (art. 8, 2e al. de la proposition Spaak) arrivera fatalement à créer le nombre de consultations nécessaires à la fréquentation facile et régulière pour les mères. Où est dès lors l'économie?

Men beweert dat het huidig regiem aan de werken van kinderwelzijn een politiek karakter geeft.

Vooreerst moet worden gezegd dat de raadplegingen en de andere werken voor moeder- en kinderezorg *sociale werken* zijn, tot stand gebracht door personen met verschillende filosofische, sociale en godsdienstige overtuiging, maar die werken zijn *geen politieke werken*.

Bij het in voege treden van het voorstel Spaak, zullen deze werken, *per definitie*, een politiek karakter hebben; artikel 8 voorziet inderdaad :

« ART. 8. — Het Nationaal Werk voor Kinderwelzijn laat een enkele consultatieinrichting voor zuigelingen per gemeente toe... »

« ... deze raadpleging zal ingericht worden in een degelijk lokaal, gratis door het gemeentebestuur afgestaan. »

« Zij wordt beheerd door een plaatselijk comité samengesteld uit 7 of 9 leden door de gemeenteraden aangeduid, volgens het principe van de evenredige vertegenwoordiging, en gekozen tusschen de personen, die zich actief bezig houden met de werken van kinderbescherming, mutualiteiten. Een lid van de Commissie van Openbaren Onderstand zal, in alle geval, deel uitmaken van het Comité. »

Het is bijgevolg het werk voor kinderwelzijn, rechtstreeks geplaatst in het kader van het politieke leven.

Eenieder weet dat de politieke invloed en de oneenigheden die er uit voortvloeien, maar al te dikwijls in de Commissies van Openbaren Onderstand voorkomen.

Het nieuwe voorstel wil de raadplegingen die gehecht zijn aan sociale werken met verschillende tendenzen, doch vredelievend wat aangaat hun inwendige organisatie, vervangen door werken met *juitgesproken politiek*

On prétend que le régime actuel de l'agrégation des œuvres libres introduit la politique dans les œuvres de l'enfance.

Tout d'abord les consultations et les autres œuvres maternelles et infantiles sont des *œuvres sociales*, créées par des personnes à convictions philosophiques sociales ou religieuses différentes mais elles n'ont *pas de caractère politique*.

D'après la proposition Spaak, ces œuvres auront un caractère politique, *par définition*, l'article 8 prévoit, en effet :

« ART. 8. — L'Œuvre Nationale de l'Enfance agréera une seule consultation de nourrissons par commune... »

« ... celle-ci sera installée dans un local convenable, mis gratuitement à sa disposition par l'Administration communale.

« Elle est gérée par un Comité local composé de 7 ou de 9 membres désignés par les conseils communaux, suivant le principe de la représentation proportionnelle et choisis parmi les personnes s'occupant activement des œuvres de protection de l'enfance, de la mutualité et qui comprendra en tout cas un membre de la Commission d'assistance publique. »

C'est l'œuvre de l'enfance prise directement dans le cadre de la vie politique.

Tout le monde sait que les influences de la politique et les dissensions qui en résultent ne sont que trop, hélas, un fait dans les Commissions d'assistance.

Aux consultations se rattachent à des œuvres sociales de tendances différentes mais tout à fait pacifiques dans leur organisation interne la nouvelle proposition veut substituer des œuvres à caractères nettement poli-

karakter. De politiek zou aldus in den schoot zelf van de werken vrij spel hebben.

De nieuwe toestand zou werkelijk voor het te verrichten werk zeer na-deelig zijn. Wij willen geen politiek rond de wiegen.

Meer nog, de huidige organisatie van het Nationaal Werk voor Kinderwelzijn, laat aan de werken van zelfhulp, ingericht door de werklieden, de landbouwers, enz... toe. diensten tot stand te brengen met steun der openbaren besturen, ten bate van hunne leden en dezer kinderen, gelijk dit gebeurt voor onze organisaties van sociale verzekering. Dit systeem, dat de waardigheid van den arbeider en van de personen met gering inkomen eerbiedigt, wordt in het nieuwe voorstel vervangen door een systeem, waarbij de belanghebbenden geen enkel recht kunnen doen gelden en geen enkelen eisch stellen, vermits alles er kosteloos is en de werken ingericht niet *door* de belanghebbenden maar *voor* hen.

Wij willen niet van dit vernederend systeem, we wijzen het af, als zijnde onwaardig van den Belgischen arbeidersstand, die een zoo groote inspanning deed, om op eigen krachten instellingen die hij noodig heeft, tot stand te brengen.

Het huidig systeem dat steunt op den eerbeid voor de gewetensvrijheid en de erkenning van de vrije werken voorziet, wordt vervangen door dat der gemeentelijke inrichting — dus officieel en neutraal — van de werken voor zuigelingen. Wij willen niet van een dergelijk stelsel dat het, in ons land, algemeen aangenomen princip der gesubsidieerde vrijheid negeert.

* *

Artikel 10 van het nieuw voorstel zou kunnen doen veronderstellen, dat het N.W.K. het middel zal vinden

tiques introduisant ainsi la politique au sein même des œuvres.

La situation nouvelle serait donc très néfaste. Nous ne voulons pas de cette politique autour des berceaux.

De plus, l'organisation actuelle, de l'O.N.E. permet aux œuvres de self-help, établies par les ouvriers, les agriculteurs, etc., de créer à l'intention de leurs membres, avec l'aide des pouvoirs publics — comme c'est le cas pour toutes nos autres organisations d'assurances sociales — les services dont les membres ont besoin pour eux et pour leurs enfants. A ce système si respectueux de la dignité des travailleurs et des personnes à revenus modestes la nouvelle proposition substitue un système en vertu duquel les bénéficiaires n'ont aucun droit à faire valoir, et envers lesquelles ils ne pourront poser aucune exigence étant donné que tout y est gratuit, des œuvres organisées non *par* eux mais *pour* eux.

Nous ne voulons pas de ce système humiliant et désuet, nous le répudions comme indigne de la classe ouvrière belge qui a fait un si grand effort pour créer elle-même les institutions dont elle a besoin.

Au système actuel qui respecte la liberté de conscience et prévoit l'agrégation des consultations libres de nourrissons, la proposition substitue celui de la consultation officielle communale et neutre. Nous ne voulons pas d'un tel système qui méconnaît le principe de la liberté subsidiée reconnu dans notre pays dans tous les autres domaines d'intervention de l'Etat.

* *

L'article 10 de la nouvelle proposition pourrait faire croire que l'O.N.E. va trouver le moyen d'activer son

om zijn werking uit te breiden en aan zijn invloed een breedere vlucht te geven.

De voorgestelde wijziging is overbodig aangezien artikel 10 van de huidige wet sedert 1919 een gelijkaardige bepaling inhoudt :

« ART. 10. — Het Nationaal Werk voor Kinderwelzijn kan consultatie-inrichtingen voor zuigelingen oprichten in de gemeenten waar, een jaar na het in werking treden dezer wet, geen instelling haar toelating heeft aangevraagd en bekomen. »

* * *

Het voorstel voorziet geen enkelen nieuwen toezichtsmaatregel vanwege de Regeering op het N.W.K.

De talrijke opmerkingen nochtans die deze laatste maanden geformuleerd werden tegen het huidig systeem hebben vooral betrek, zegt men, op het gemis van toezicht vanwege den Staat, op het gebruik door het N.W.K., van de gelden door de Regeering te zijner beschikking gesteld.

Het voorstel schaft het toezicht af, voorzien in artikel 3 van de wet van 1919, zonder een maatregel aan te geven, om de geformuleerde opmerkingen te keer te gaan.

Deze laatste trouwens strooken niet met de waarheid.

De heer Minister van Volksgezondheid heeft den 10 Februari 1938 in de Kamer der Volksvertegenwoordigers kennis gegeven van het antwoord, op deze kritieken, hem door den Voorzitter van het N.W.K. verstrekt.

We kunnen niet beter doen dan kopij geven van den brief door het N.W.K. aan den Minister van Volksgezondheid gestuurd zooals hij ons werd medegedeeld in antwoord op onze vraag om inlichtingen.

action et d'étendre rapidement son influence.

La modification proposée est superflue étant donné que l'article 10 de la loi actuelle contient depuis 1919 une disposition analogue :

« ART. 10. — L'O.N.E. pourra établir des consultations de nourrissons dans les localités où un an après la mise en vigueur de la présente loi, aucune institution n'a sollicité et obtenu son agréation.

* * *

La proposition ne prévoit aucune nouvelle mesure de contrôle à exercer par le Gouvernement sur l'O.N.E.

Or, les nombreuses critiques formulées ces derniers mois contre le système actuel visent surtout, dit-on, le manque de contrôle de l'Etat sur l'usage fait par l'O.N.E. des fonds mis à sa disposition par le Gouvernement.

La proposition supprime un contrôle prévu à l'article 3 de la loi de 1919; elle ne prévoit rien pour parer aux critiques que l'on formule.

Celles-ci d'ailleurs portent à faux.

M. le Ministre de la Santé Publique, en date du 10 février 1938, a donné connaissance à la Chambre des Représentants de la réponse faite à ce sujet par le Président de l'O.N.E.

Nous ne pouvons mieux faire que de reproduire ce document, qui nous a été communiqué en réponse à notre demande de renseignements.

« 28 Januari 1938.

» MIJNHEER DE MINISTER,

» In naam der Commissie van Volksgezondheid heeft de h. Marteaux, verslaggever, aangaande de kredieten voorzien voor ons Werk, verschillende bemerkingen naar voren gebracht over de noodzakelijkheid van een toezicht waaraan het Nationaal Werk voor Kinderwelzijn zich zou onttrekken.

» Wij meenen aan de *controle*maatregelen te moeten herinneren, Mijnheer de Minister, voorzien om de regelmatigheid te waarborgen der door het Nationaal Werk voor Kinderwelzijn vastgelegde uitgaven.

» De toelagen noodig voor ons Werk maken het voorwerp uit van een begrotingsontwerp dat telkenjare aan uw departement voorgelegd wordt. Deze begrooting geeft de voorziene uitgaven aan per categorie, alsmede de verantwoording der gevraagde toelagen.

» Het koninklijk besluit van 24 November 1919 heeft de controlevoorwaarden bepaald voor het gebruik der subsidiën verleend aan het Nationaal Werk voor Kinderwelzijn.

» Dit besluit voorziet dat, ieder jaar, ons Werk aan den Minister een samenvattingstaat zal inzenden van ontvangsten en uitgaven, op formulier waarvan het model den Minister ter goedkeuring werd voorgelegd; wij zullen ter beschikking van het bevoegd departement, ten allen tijde en zulks in de voorwaarden welke het bepalen zal, alle noodige bescheiden houden noodig voor het toezicht over het gebruik der toegekende subsidiën; het betrokken departement kan, telkens het zulks oorbaar acht, ambtenaren afvaardigen naar den zetel der werken die afhangen van het Nationaal Werk voor Kinderwelzijn; deze afgevaardigden hebben de macht om zich alle inlichtingen omtrent beheer en werking dezer werken te doen verstrekken.

« 28 janvier 1938.

» MONSIEUR LE MINISTRE,

» Au nom de la Commission du budget de la Santé Publique, M. Marteaux, rapporteur, a formulé au sujet des crédits prévus pour notre Œuvre, diverses observations portant sur la nécessité d'un contrôle auquel se refuserait l'Œuvre Nationale de l'Enfance.

» Nous croyons devoir rappeler, Monsieur le Ministre, les mesures de *contrôle* prévues pour garantir la régularité des dépenses engagées par l'Œuvre Nationale de l'Enfance.

» Les subsides nécessaires à notre Œuvre font l'objet d'un projet de budget qui est soumis chaque année à votre Département. Ce budget indique les dépenses prévues par catégories et comporte la justification des subsides sollicités.

» L'arrêté royal du 24 novembre 1919 a fixé les conditions de contrôle de l'emploi des subsides accordés à l'Œuvre Nationale de l'Enfance.

» Cet arrêté prévoit que chaque année notre Œuvre adressera au Ministre, sur formulaire dont modèle a été soumis à l'approbation ministérielle, un état récapitulatif des recettes et des dépenses et que nous tiendrons à la disposition du Département compétent, à toute époque et dans les conditions qu'il déterminera, tous les documents quelconques nécessaires pour l'exercice du contrôle de l'emploi des subsides alloués, le Département compétent pouvant déléguer, quand il le jugera utile, des fonctionnaires au siège des Œuvres ressortissant à l'Œuvre Nationale de l'Enfance, avec pouvoir de se faire fournir tous renseignements sur l'administration et le fonctionnement de ces œuvres.

» De volledige rekeningen der uitgaven van het Werk worden ieder jaar aan uw departement overhandigd. Elke maand doet het N.W.K. aan het Rekenhof de omstandige opgave der aan het N.W.K. verleende toelagen geworden en het zendt tevens ter inzage de aanvragen om toelagen opgemaakt door de aangenomen werken.

» Herhaaldelijk hebben wij uw geachte voorgangers verzocht, overeenkomstig artikel 5 van het besluit, een dezer ambtenaren te willen afvaardigen naar den zetel van het N.W.K. ten einde de boekhouding na te zien. Er werd geen gevolg gegeven aan ons verzoek. Daar wij er evenwel bijzonder aan hechtten dat er controle worde uitgeoefend, hebben wij de « *Société fiduciaire de Belgique* » daarmede belast; deze ziet ieder jaar de rekeningen aan.

» Sedert 1 Januari van dit jaar, in uitvoering van de koninklijke besluiten van 14 Augustus 1933 en 17 Februari 1937, komen ambtenaren van het Beheer der Begroting en van de Controle over de Uitgaven dagelijks naar den zetel van het Nationaal Werk voor Kinderwelzijn om, vóór hun vereffening, de uitgaven goed te keuren die het Werk moet vastleggen ten laste der Schatkist, ten einde zich van zijn taak te kwijten.

» Het beheer van ons Werk is toevertrouwd aan een Bureau, dat uitgaat van den Hoogen Raad der Werken voor Kinderwelzijn. Dit Bureau vergadert om de veertien dagen en is derwijze samengesteld dat al de meeningen erin vertegenwoordigd zijn. »

Wij denken dat deze inlichtingen volstaan om de ongegrondheid, om niet te zeggen de onrechtvaardigheid, van de opmerkingen te bewijzen.

Het voorstel van Mev. Spaak voorziet in artikel 9, 3° :

« Het geneeskundig toezicht van

» Les comptes complets des dépenses de l'Œuvre sont remis chaque année à votre Département. Chaque mois, l'Œuvre Nationale de l'Enfance fait parvenir à la Cour des Comptes le détail des subsides accordés aux Œuvres de l'Enfance et elle donne en même temps en communication des demandes de subsides dressées par les œuvres agréées.

» Nous avons, à plusieurs reprises, demandé à vos honorables prédécesseurs de vouloir bien, conformément à l'article 5 de l'arrêté, déléguer un de ces fonctionnaires au siège de l'Œuvre Nationale de l'Enfance, à l'effet de contrôler la comptabilité. Il n'a été donné aucune suite à notre demande. Comme nous tenions cependant spécialement à ce qu'un contrôle soit exercé, nous en avons chargé la Société Fiduciaire de Belgique; celle-ci procède annuellement à la vérification des comptes.

» Depuis le 1er janvier de cette année, en exécution des arrêtés royaux des 14 août 1933 et 17 février 1937, des fonctionnaires de l'Administration du Budget et du Contrôle des Dépenses, viennent journellement à l'Œuvre Nationale de l'Enfance pour approuver, avant leur liquidation, les dépenses que l'Œuvre doit engager à charge du Trésor, pour l'accomplissement de sa mission.

» La gestion de notre Œuvre est confiée à un Bureau, émanation du Conseil Supérieur des Œuvres de l'Enfance. Ce Bureau se réunit tous les quinze jours et est composé de manière à assurer la représentation de toutes les opinions. »

Nous pensons que ces renseignements suffisent pour prouver combien les critiques sont peu fondées pour ne pas dire injustes.

La proposition de Mme Spaak prévoit, à l'article 9 :

« 3° organiser la surveillance médi-

de zwakke kinderen van 3 tot 14 jaar inrichten. »

Wij zijn van oordeel dat deze bepaling volstrekt overbodig is, vermits het medisch schooltoezicht voor zending heeft de verzwakking bij het schoolgaande kind op te sporen.

Het N.W.K. zou ten hoogste meer kunnen zorgen voor de kinderen van 3 tot 6 jaar, maar daarom is geen wijziging van de wet vereischt, tenzij het voorgestelde artikel tot doel hebbe, het medisch schooltoezicht door de vrije scholen ingericht, af te schaffen.

* * *

Artikel II van het voorstel van Mevr. Spaak herneemt de eerste alinea van het huidig artikel II.

Wij zien het nut niet in van dit artikel in de structuur van het voorstel.

Het oude artikel II had, inderdaad, tot doel de activiteit van de werken met verschillende tendenzen en bestaande in éénzelfde gemeente, te coördineeren.

Is er slechts één werk per gemeente, dan heeft dit comité van coördinatie geen reden van bestaan meer.

* * *

Een laatste opmerking, die men doet betreffende het huidig wettelijk statuut, geldt de samenstelling van den Hoogen Raad.

De huidige samenstelling biedt weliswaar geen ideale oplossing, maar deze voorgesteld door de achtbare Mevr. Spaak doe het nog veel min, omdat zij een in hoofdorde politiek getinte samenstelling van het bestuur voorziet.

Daarom verwerpen we ook het artikel 4 van het nieuw voorstel.

* * *

cale des enfants débiles de 3 à 14 ans. »

Nous pensons que cette disposition est absolument superflue, étant donné que l'inspection médicale scolaire a pour mission de dépister la débilité chez les enfants en âge scolaire.

Tout au plus, l'O.N.E. pourrait-elle s'occuper plus des enfants de 3 à 6 ans, mais il n'est pas nécessaire de modifier la loi à cette fin, à moins que cet article n'ait pour but de supprimer l'inspection médicale scolaire organisée par les écoles libres.

* * *

L'article II de la proposition de Mme Spaak reproduit le premier alinéa de l'article II actuel.

Nous ne comprenons pas la nécessité de cet article dans l'économie de la proposition.

L'article II ancien avait, en effet, pour but de coordonner l'activité des œuvres de tendances différentes existant dans la même commune.

S'il n'y a qu'une œuvre par commune, ce Comité de coordination n'a plus de raison d'être.

* * *

Une dernière critique que l'on fait au statut légal actuel vise la composition du Conseil Supérieur.

Certes, ce mode de constitution peut ne pas être un idéal, mais celui que propose l'honorable Mme Spaak l'est encore moins parce que, encore une fois, il établit la direction, en ordre principal, sur une base politique.

C'est pourquoi nous rejetons aussi l'article 4 de la nouvelle proposition.

* * *

Om al de redenen van technischen en socialen aard, die we komen aan te geven, zijn wij van meening, dat het voorstel tot wijziging van de wet van 5 September 1919 totaal overbodig is; we aanzien het als niet aangepast aan het welbegrepen belang van de arbeiders en van de min-bemiddelde personen; als gevaarlijk voor het werk van moeder- en kinderbescherming dat in ons land moet bevorderd worden.

Bijgevolg verwerpen we het voorstel in al zijn artikels.

M. BAERS.

En résumé, pour tous les motifs d'ordre technique et social que nous venons d'exposer, nous estimons que la proposition d'amendement de la loi du 5 septembre 1919 ne répond aucunement à une nécessité, nous la considérons comme peu conforme à l'intérêt bien compris des travailleurs et des familles à revenus modestes, comme dangereuse pour l'œuvre de protection maternelle et infantile à promouvoir dans notre pays.

En conséquence, nous repoussons la proposition dans tous ses articles.

ANNEXE**PREMIÈRE QUESTION.***Commission médicale de l'O.N.E*

Sa composition, son fonctionnement, son action actuelle sur les médecins des consultations prénatales et de nourrissons. Est-il possible de faire mieux ?

RÉPONSE.

En annexe, une liste indiquant la composition du Comité médical.

Ce Comité a pour attributions :

a) d'étudier les questions d'ordre médical, soumises au Conseil Supérieur;

b) de lui faire toutes les propositions qu'il juge utile en ce qui concerne l'organisation médicale et hygiénique des œuvres;

c) de faire sur la situation sanitaire de l'enfance toutes enquêtes qui lui seraient confiées par le Conseil Supérieur.

Le Conseil Supérieur a donné délégation au Comité médical pour résoudre, par conciliation ou arbitrage, tous les différends qui peuvent s'élever au sujet du service médical des œuvres.

Notre Comité médical, au cours de ces dernières séances, s'est préoccupé :

a) de l'adoption du carnet sanitaire édité par la Fédération médicale belge;

b) d'une suggestion de Comité médical de la Flandre Orientale en vue de rendre plus efficiente l'activité des médecins attachés aux consultations de nourrissons.

c) de l'équipement des consultations prénatales.

BIJLAGE**EERSTE VRAAG.***Geneeskundige Commissie van het N.W.K.*

Haar samenstelling, haar werking, haar huidige actie op de geneesheeren der raadplegingen voor zwangere vrouwen en zuigelingen. Is het mogelijk beter te doen ?

ANTWOORD.

Als bijlage een lijst met opgave van de samenstelling van het geneeskundig Comité.

Dit Comité heeft voor opdracht :

a) de aan den Hoogen Raad voorgelegde vraagstukken van geneeskundigen aard te onderzoeken;

b) hem al de voorstellen te doen die het nuttig acht in verband met de geneeskundige en hygienische inrichting der werken;

c) omtrent den gezondheidstoestand der kinderen alle onderzoeken te doen die hem door den Hoogen Raad mochten worden toevertrouwd.

De Hooge Raad heeft aan het Geneeskundig Comité opdracht gegeven om, door verzoening of arbitrage, alle geschillen op te lossen die mochten rijzen in verband met den geneeskundigen dienst der werken.

Ons Geneeskundig Comité heeft zich in den loop dezer laatste vergaderingen beziggehouden met :

a) de aanneming van het gezondheidsboekje uitgegeven door de « Fédération médicale belge »;

b) een voorstel van het geneeskundig Comité van Oostvlaanderen ten einde de bedrijvigheid der geneesheeren, gehecht aan de raadplegingen voor zuigelingen, doeltreffender te maken;

c) de uitrusting der raadplegingen voor zwangere vrouwen.

L'action du Comité médical sur les médecins des consultations prénatales et de nourrissons se confond avec la deuxième question.

DEUXIÈME QUESTION.

Consultations de nourrissons.

Comment l'O.N.E. a-t-elle une vision du comportement des médecins des consultations fixes ? Comment fonctionneront les consultations à domicile qui seront agréées demain ?

Programme précis.

RÉPONSE.

Les consultations de nourrissons sont visitées par les inspecteurs de l'O.N.E. Ceux-ci n'étant pas médecins, n'ont pas à s'immiscer dans les questions médicales proprement dites. Leurs inspections établissent si le médecin vient régulièrement à toutes les séances de consultation, s'il s'y rend à l'heure, s'il examine séparément chacun des enfants, si ceux-ci sont dévêtus pour subir l'examen, si les fiches afférentes à ces enfants mentionnent les conseils donnés et les régimes fixés. L'inspection se préoccupe aussi de la façon dont l'infirmière accomplit sa mission.

En 1936 : 1,030 rapports d'inspection et 1,511 visites d'inspection des garderies d'enfants.

Si une déficience est relevée dans la collaboration du médecin, le Président du Comité médical en est averti. Il se met en rapport avec son confrère de la Consultation de Nourrissons, lui expose les desiderata de l'O.N.E., indique les réformes à apporter à l'organisation médicale et poursuit la correspondance jusqu'à satisfaction.

De actie van het Geneeskundig Comité op de geneesheeren der raadplegingen voor zwangere vrouwen en zuigelingen houdt verband met de tweede vraag.

TWEEDE VRAAG.

Raadplegingen voor zuigelingen.

Hoe heeft het N. W. K. toezicht over de gedragingen der geneesheeren van de vaste raadplegingen ? Hoe zullen de raadplegingen ten huize werken, die morgen zullen worden aangenomen ?

Nauwkeurig programma.

ANTWOORD.

De raadplegingen voor zuigelingen worden bezocht door de inspecteurs van het N.W.K. Daar dezen geen geneesheeren zijn, hebben zij zich niet in te laten met de eigenlijke geneeskundige vraagstukken. Hun inspecties maken uit of de geneesheer regelmatig al de raadplegingen bijwoont, of hij op tijd komt, of hij ieder kind afzonderlijk onderzoekt, of de kinderen met het oog op dit onderzoek worden ontkleed, of de fiches betreffende deze kinderen de raadgevingen vermelden alsmede het vastgesteld regime. De inspectie houdt zich eveneens bezig met de wijze waarop de verpleegster zich van haar taak kwijt.

In 1936 : 1,030 verslagen van inspecties en 1,511 inspectiebezoeken aan de kinderkribben.

Wordt een tekortkoming vastgesteld in de medewerking van den geneesheer, dan wordt de voorzitter van het Geneeskundig Comité daarvan verwittigd. Hij stelt zich in betrekking met zijn collega van de raadpleging voor zuigelingen, zet hem de wenschen van het N.W.K. uiteen, duidt aan welke hervormingen dienen toegebracht aan de geneeskundige inrichting en zet de briefwisseling voort totdat voldoening werd verkregen.

Dans ces derniers six mois, le Président médical est intervenu dans dix-huit cas. Dans trois de ceux-ci, il a contraint des médecins qui n'accomplissaient pas leur mission à démissionner.

Le Président du Comité médical se rend sur place lorsqu'il est nécessaire. Il a fait notamment des démarches, malheureusement sans résultats, auprès d'un syndicat de la Flandre Occidentale, qui exige que tous les médecins d'une localité, quelles que soient leurs connaissances en puériculture, participent au service des consultations de nourrissons, même si parmi ces médecins il en est qui ne désirent pas collaborer à ces œuvres.

En vue d'améliorer le service médical des consultations, l'O.N.E. a limité le droit de ces œuvres de désigner elles-mêmes leur médecin; la nomination est subordonnée à l'approbation de l'O.N.E.

Enfin, et sur la suggestion du Comité provincial de la Flandre Orientale dont nous parlions plus haut, l'O.N.E. a décidé que les médecins postulant une collaboration dans une œuvre seraient tenus désormais d'assister à des séances de consultation, dans des œuvres-types.

Les consultations à domicile fonctionnent pour le moment exclusivement sous l'autorité de l'O.N.E. Leur fonctionnement est contrôlé par le service d'inspection de celle-ci.

Nous pouvons difficilement répondre à la question posée au sujet du fonctionnement des consultations à domicile qui seront ultérieurement agréées et seront organisées par l'initiative privée. De multiples questions se posent à ce sujet et des difficultés se présenteront évidemment puisque des infirmières placées sous l'autorité de groupes différents circuleront dans la même région et visiteront probablement les mêmes familles.

In de laatste zes maanden is de voorzitter van het Geneeskundig Comité tussenbeide gekomen in achttien gevallen. In drie dezer heeft hij geneesheeren, die hun opdracht niet vervulden, gedwongen ontslag te nemen.

De voorzitter van het Geneeskundig Comité begeeft zich ter plaatse, wanneer zulks noodig is. Hij heeft onder meer stappen gedaan, ongelukkig zonder gevolg, bij een syndicaat van Westvlaanderen, dat eischt dat de geneesheeren van een gemeente, welke ook hun kennissen inzake kinderzorg zijn, deelnemen aan den dienst der raadplegingen voor zuigelingen, zelfs indien er onder deze geneesheeren zijn die niet aan deze werken hun medewerking verlangen te verleen.

Ten einde den geneeskundigen dienst der raadplegingen te verbeteren, heeft het N.W.K. het recht dezer werken beperkt om zelf hun geneesheer aan te duiden; hun benoeming wordt afhankelijk gesteld van de goedkeuring van het N.W.K.

Ten slotte, en op voorstel van het provinciaal Comité van Oostvlaanderen, waarvan wij hooger spraken, heeft het N.W.K. besloten dat de geneesheeren, die om medewerking bij een werk verzoeken, voortaan zouden verplicht worden raadplegingen bij te wonen in type-werken.

De raadplegingen ten huize werken voor het oogenblik uitsluitend onder het gezag van het N.W.K. Hun werking wordt gecontroleerd door den inspectiedienst van dit werk.

Wij kunnen moeilijk antwoorden op de gestelde vraag omtrent de werking der raadplegingen ten huize die later zullen worden aangenomen en ingericht door het privaat initiatief. Veelvuldige vragen rijzen desaan gaande en moeilijkheden zullen zich natuurlijk voordoen, vermits ziekenverpleegsters, geplaatst onder het gezag van verschillende groepen, in dezelfde streek zullen rondgaan en waarschijnlijk dezelfde gezinnen zullen bezoeken.

TROISIÈME QUESTION.

Consultations prénatales.

Par centres, par médecins locaux. Outillage de consultation pour les centres, pour les médecins agréés, définition très précise : subventions d'établissements, de fonctionnement, de circulation des futures mères.

RÉPONSE.

Comme par le passé, les consultations prénatales seront agréées comme annexes des consultations de nourrissons. Cette agrégation sera accordée également aux centres qui se créeront pour desservir une série de communes.

Une étude est faite en ce moment au sujet de l'équipement des consultations prénatales. Elle n'est pas terminée. Il semble acquis que des améliorations sensibles pourront être apportées dans l'équipement des consultations prénatales, l'O.N.E. accordant, à cette fin, des subsides spéciaux. Il est toutefois entendu que lorsque les consultations prénatales n'enregistreront pas une centaine d'exams par trimestre, l'outillage complet que l'on envisage ne sera pas accordé; les frais d'achat représenteraient une dépense à laquelle ne correspondrait pas un rendement suffisant.

QUATRIÈME QUESTION.

La protection des enfants de 3 à 6 ans.

RÉPONSE.

L'O.N.E. a depuis longtemps admis le principe de la surveillance médicale de ces enfants. Si l'O.N.E. n'a pu réaliser ces projets, c'est uniquement faute de subsides. Il est donc entendu

DERDE VRAAG.

Raadgevingen voor zwangere vrouwen.

Door centra, door plaatselijke geneesheeren. Uitrusting van raadplegingen voor de centra, voor de aangenomen geneesheeren, zeer nauwkeurig bepalen : toelagen van inrichting, van werking, van bezoek aan de zwangere vrouwen.

ANTWOORD.

Zooals in het verleden, zullen de raadplegingen voor zwangere vrouwen worden aangenomen als onderdeel van de raadplegingen voor zuigelingen. Deze aanneming zal insgelijks verleend worden aan de centra die zullen tot stand komen om een reeks gemeenten te bedienen.

De uitrusting der raadplegingen voor zwangere vrouwen ligt thans ter studie. Deze studie is niet voltooid. Het schijnt vast te staan dat er merkelijke verbeteringen zullen kunnen worden toegebracht aan de uitrusting der raadplegingen voor zwangere vrouwen, daar het N.W.K. te dien einde bijzondere toelagen verleent. Het is evenwel verstaan dat, wanneer de raadplegingen voor zwangere vrouwen geen honderdtal onderzoeken per trimester boeken, de beoogde volledige uitrusting niet zal worden toegestaan; de kosten van aankoop zouden een uitgave vertegenwoordigen, die niet zou worden opgewogen door een voldoende rendement.

VIERDE VRAAG.

De bescherming der kinderen van 3 tot 6 jaar.

ANTWOORD.

Het N.W.K. heeft sedert lang het beginsel aangenomen van het geneeskundig toezicht op die kinderen. Indien het N.W.K. zijn ontwerpen niet heeft kunnen verwezenlijken, dan was het

que pour l'exercice 1938 les consultations de nourrissons seront autorisées à annexer des services de consultations pour les enfants de 3 à 6 ans.

La question se pose de voir si là où il n'y a pas de consultations de nourrissons, il convient de confier cette surveillance des enfants de 3 à 6 ans aux services de visites à domicile. La question n'est pas résolue.

CINQUIÈME QUESTION.

L'inspection médicale des consultations et pouponnières.

RÉPONSE.

Nous avons vu plus haut comment l'inspection médicale peut se faire à la suite des visites du service d'inspection. Dans certains cas, il semble bien qu'une inspection médicale doive être plus accentuée. Il devra en être ainsi lorsqu'il s'agit de s'assurer de la parfaite collaboration, de l'organisation d'une consultation prénatale et de la bonne organisation des crèches. Dans ces deux cas, l'inspection paraît pouvoir être utilement confiée de préférence à un médecin. En ce qui concerne les crèches, une doctoresse en a commencé l'inspection.

uitsluitend bij gebrek aan toelagen. Het is dus verstaan dat voor het dienstjaar 1938 de raadplegingen voor zuigelingen zullen gemachtigd zijn diensten voor de raadplegingen voor de kinderen van 3 tot 6 jaar aan te hechten.

De kwestie of het daar waar geen raadplegingen voor zuigelingen bestaan, past het toezicht over de kinderen van 3 tot 6 jaar toe te vertrouwen aan de diensten voor huisbezoeken, is niet opgelost.

VIJFDE VRAAG.

Het geneeskundig toezicht over de raadplegingen en kinderkribben.

ANTWOORD.

Hierboven hebben wij gezien hoe het geneeskundig toezicht kan geschieden ingevolge de bezoeken van den toezichtsdienst. Het lijkt wel dat in sommige gevallen, een geneeskundig toezicht scherper moet zijn. Dit moet het geval zijn wanneer het erom gaat de volkomen inrichting te verzekeren van een raadpleging van zwangere vrouwen en de goede inrichting der kribben. In beide gevallen, schijnt het toezicht bij voorkeur doelmatig toevertrouwd te kunnen worden aan een geneesheer. Wat de kribben betreft, een doctoresse heeft het toezicht ervan aangevat.

**Liste des membres
du Comité Médical Supérieur de l'Œuvre
Nationale de l'Enfance.**

Membres effectifs :

- MM. A. DOURLET, 6, rue des Palais,
Charleroi;
L. MALDAGUE, 104, boulevard de
Tirlemont, Louvain;
V. PECHÈRE, Président de la
Société Belge de Pédiâtrie, 38,
avenue des Klauwaerts, Bru-
xelles;
R. SAND, Secrétaire-Général du
Ministère de la Santé Publique,
36, avenue des Phalènes, Bru-
xelles;
G. TIMBAL, Directeur-Général au
Ministère de la Santé Publique,
138, avenue Eugène Demolder,
Schaerbeek;
A. VAN CAUWENBERGHE, Prési-
dent du Comité Médical de la
Flandre Orientale, 5, rue du
Casino, Gand.
Dr. GENGOU, 75, avenue de l'O-
pale, Schaerbeek.

Membres adjoints :

- MM. BORREMANS, Secrétaire-adjoint,
Secrétaire des Séances de la
Société Belge de Pédiâtrie, 83,
rue d'Arlon, Bruxelles.
ENSCH, 36, avenue Voltaire, Bru-
xelles;
GREGORIUS secrétaire du Comi-
té Provincial des Œuvres de
l'Enfance, rue de la Station,
Arlon;
LAMALLE, 39, place Général Le-
man, Liège;
POSSEMIERS, 104, rue Mercator,
Anvers;
RUBBRECHT, 9, Pré au Moulin,
Bruges;
VAN SWIETEN, 144, boulevard
Général Jacques, Bruxelles.

**Lijst der leden
van het Hooger Geneeskundig Comité
van het Werk van Kinderwelzijn.**

Werkende leden :

- MM. A. DOURLET, 6, rue des Palais,
Charleroi;
L. MALDAGUE, 104, Tiensche
Vest, Leuven;
V. PECHÈRE, Voorzitter van de
« Société Belge de Pédiâtrie »,
38, Klauwaartslaan, Brussel;
R. SAND, Secretaris-generaal van
het Ministerie van Volksge-
zondheid, 36, Nachtvinders-
laan, Brussel;
G. TIMBAL, Directeur-generaal
bij het Ministerie van Volks-
gezondheid, 138, Eugène De-
molderlaan, Schaarbeek;
A. VAN CAUWENBERGHE, Voor-
zitter van het Geneeskundig
Comité van Oostvlaanderen,
5, Casinostraat, Gent;
Dr Gengou, 75, Opaallaan, Schaar-
beek.

Toegevoegde leden :

- MM. BORREMANS, hulpsecretaris Secre-
taris der Vergadering van de
« Société Belge de Pédiâtrie »,
83, Aarlenstraat, Brussel;
ENSCH, 36, Voltairelaan, Brussel.
GREGORIUS, secretaris van het
Provinciaal Comité der Wer-
ken voor Kinderwelzijn, rue
de la Station, Aarlen;
LAMALLE, 36, place Général Le-
man, Luik;
POSSEMIERS, 104, Mercator-
straat, Antwerpen;
RUBBRECHT, 9, Molenmeersch,
Brugge;
VAN SWIETEN, 144, Generaal
Jacques-laan, Brussel.